

Mindenki iskolája

Könyvkiadásunk dicséretes pontossággal jelentette meg szeptemberben a Mindenki iskolája 7. osztályos olvasókönyvet. Nagy nyereség ez a rádió és a televízió sokat ígérő közművelődési vállalkozásához, hiszen bármilyen jó legyenek is az oktatás audiovizuális módszerei, eszközei, a visszalapozás lehetősége nélkül nincs mód az igazi, eredményes tanulásra.

A dr. Major Klára által szerkesztett olvasókönyv nagyobbik része teljesíti feladatát: úgy tanít, hogy közben érdekes, sőt szórakoztató olvasmány marad. Jelen esetben ez különösen fontos, mert a könyv dolgozók, tehát a munkában elfáradó, a felnőtt élet sok gondjával küszködő, hiányos alpműveltséggel induló embereknek készült. Tanulási kedvüket ébrentartani, erősíteni cél és kötelesség, a hozzájuk közvetített tananyagnak — a színvonal feladása nélkül — „testükre szabottnak” kell lennie.

Az olvasókönyvből feldolgozott tantárgyak közül a matematikának és a földrajznak jósolhatjuk a legnagyobb sikert. Gál Mihály és Lengyelné Szilágyi Agnes munkája világos, pontos, eleven és közvetlen: azt adja, amire nem minden matematikatanár képes, bármily nagytudású is: bebizonyítja, hogy a matematika is megközelíthető, érthető és élvezetes stúdium.

A földrajz fejezete — dr. Köves József írta — egyesíti egy lexikon tömörségét egy nagyon kellemes útleírás színességével. Aki térképpel a kezében tanulmányozza, nyugodt lehet: eligazodik a földgolyón.

A biológia fejezetében Kovács Barna nagy tudásanyagot ad át a lehető legvonzóbb és legegyszerűbb stílusban, és fokozza a biológia iránti, amúgyis növekvő érdeklődést.

A fizikáról dr. Sas Elemér már kevésbé népszerűen szól. Mintha a szerző néha elfelejtette volna, kiknek írt. Első mondatai: „A tudomány és a technika felfedezései, eredményei mindennapi munkánkat egyre könnyebbé, életünket egyre kényelmesebbé teszik. Az autó, a repülőgép, a villanyvilágítás ma már természetes dolgok.” Valóban. De a könyvet olyanok is forgatni fogják, akiknek nehéz lesz megérteni például a 370. oldalon a kiegészítetlenül hagyott mega... giga... tera stb. rövidítések jelentését, vagy a több helyen betűjelzéssel kifejezett fizikai fogalmakat: „9,81 m/s-al növekszik a sebesség”, „a gyorsulás: 9,81 m/s²”. Legálább egyszer minden jelzést ki kellett volna írni, s valahol táblázatban, szótárszerűen összefoglalni. Ez a fejezet nem

képes megállni a maga lábán, tanári magyarázat nélkül alig használható.

Még inkább érvényes ez az észrevétel a „történelem” címmel jegyzett részre. A szerző, Csala Károly tehet-e róla vagy a szerkesztő, nem tudni. De amit itt közöltek, az inkább arra jó, hogy elriassza az általános iskolát végző felnőttest a történelemtől. Bírálni lehetne az átfedéseket is — például: az emberré válás folyamatát a biológiai fejezet már egyszerűbben, jobban elmondta. Am a fejezet egészét kell elmarasztalnunk: elvont, nehéz a megcélzott olvasóréteg számára.

Szándékosan hagytam utóljára az „Irodalom” című fejezetet. A rádióban már elhangzott részleteit — Eörsi István: Párbeszéd a költészetéről — sokan dicsérték. Irodalmat szeretők, egyetemet végzett emberek. Ők a párbeszédet hallgatván kitűnően szórakoztak, elismeréssel adóztak igényességének. Jogosan. De vajon ugyanilyen hatással lesz-e a 7. osztály anyagát végző, a dolgozók iskolájába járó segédmunkásokra is? Szellemessége nem téveszt-e majd ufát, érteni fogják-e az ilyen mondatokat: „A nagy költők legnagyobb alkotása nem az egyes versek összessége, hanem az a lírai én, amelyet

e versek megalkotása közben kovácsolnak ki, és amely e versekből együttesen sugárzik.”

Levendel Júlia: Miért olvas az ember? című bevezetőjének felépítését, módszerét, fogalmazását tartom követendőnek. Anélkül, hogy lezállítaná a színvonalat, kedvet ébreszt az olvasáshoz, s nagyon ügyesen kelt érdeklődést egész kis könyvtárra való remekmű iránt. A feladatok közt viszont — *Besse Lajosné* összeállítása — durva hibák találhatók a versidézetekben: 287. oldal: „egy szál szelőcskét és leng az ég”. József Attila ezt így írta *Nyár* című versében: „egy szelőcskét és leng az ég”. A 294. oldalon az elsikkasztott névelő „Úgy kellesz, mint

(a) parasztnak a föld...” a ritmust teszi tönkre. A feladatok nehézkesnek tűnnek.

S végül az általános hiba: betűtenger ez a könyv. Fáradságos, időt rabló munka a fogalmakat, meghatározásokat kikeresni benne. Ha már nem lehetett a betűözönt jobban széttördelni — nyilván papírtakarékosság miatt —, legalább szedéssel, betűtípusok váltogatásával, kiemelésével enyhítettek volna rajta. Jól bevált — hajdani tankönyvekben — az az eljárás is, hogy a lap szélére tettek egy-egy szót a tájékozódás elősegítésére. A második kiadás javíthatna ezen. (7. osztály. 1976. RTV—Minerva, 421 l. 35 Ft)

Csontos Magda